

1927

G O S P O D A R

Št. 19.

Več brige gnoju.

(Konec.)

Uredimo si vsaj zasilno gnojšče. To se da za začetek napraviti tudi brez planov, proračunov, tisočakov. Gnojšče naj ne bo preveliko; na glavo se računa krog 3 kubične metre površine. V pripravnem, senčnem, pred »poplavo« s streh in dvorišča zavarovanem prostoru, skopljemo prostor za gnojšče do pol metra globoko. Izkopano zemljo vložimo čvrsto ob straneh, da izgleda kot nekak napis. Dno mora biti nepropustno, ter si pomagamo lahko z ilovico ali glino, ki jo čvrsto zbijemo po tleh. Na nekem mestu naj bo dno poglobljeno, da se zbira tu mokrota iz gnoja. Kdor zmore, naj si uredi modernejše, obzidano ali betonirano gnojšče; v to vložen denar ni nikdar zavržen.

Na gnojšču pa moramo z gnojem tudi primerno postopati; samo urejeno gnojšče še nikakor ni dovolj. Gnojšče samo, je najboljšje, da razdelimo v dva enaka dela: na enem takem delu gnoj »zori«, drugega polnimo in tako naprej. Hlev čistimo vsak dan. Ne uporabljajmo preveč nastilja; boljše se malo bolj pogosto pomuditi v hlevu, da je živina na suhem. Slamo ali koruznico za nastilj sesekati ali zrezati, tako popije več gnojnice, pa je tudi izdatnejša. Na gnojšču je vlagati gnoj enakomerno po celi površini. Ako imamo skupno gnojšče za ves gnoj, skrbimo, da bo ta povsod enakomerno sestave; ne pa, da je n. pr. tu sam govejski, konjski, tam zopet največ svinjskega itd. Gnoj tako pošteno stlačiti. Često lahko v to uporabimo živino. Mnogi prav radi od časa do časa pokrivajo gnoj rahlo s zemljo. To ima dvojno prednost: zemlja vsled svoje teže gnoj še bolj stisne, a obenem upija (absorbira) tudi snovi, ki uhajajo v plinastem stanju iz gnoja, predvsem dragoceni dušik. Dokazano je, da dobro čuvan (konzerviran) gnoj izgubi na dušiku komaj 15—20%, dočim ga izgubi zanemarjen gnoj do 80% in več. Po potrebi gnoj polivajmo. Čez dan n. pr. z vodo, zjutraj in zvečer pa lahko tudi z gnojnico. Tako negovan gnoj nam bo »dozorel« na gnojšču v nekoliko mesecih, ko ga lahko izvozimo za gnojenje. Ne puščajmo ga nepodoranega, nego storimo to tako. Ne zaoravajmo ga pa pregloboko. — Prav posebno se pa še brigajmo v naprej za gnojnico. Ne puščajmo v naprej, da nam odteka iz hlevov brez haska. Pomislimo, da nam od ene same glave goveje živine gre tako gnojnice v vrednosti skoro za 200 kg čilskega solitra letno v izgubo; poleg pa še okrog za 100 kg 40% kalijeve soli! Kolika je ta vrednost v dinarjih, si lahko vsak sam izračuna...

Torej, zbirajmo v bodoče gnojnico skrbno, da se je ne izgubi niti najmanj; napravim osi gnojnične jame — pa če nimamo več kot en rep v hlevu!

Ponovno torej: več brige gnoju, gnojenje! Kdor se po tem ravna, je lahko prepričan, da bo s tem spravil zemljo kmalu nazaj v njeno rodovitnost, ter tako napra-

vil velik korak k izhodu iz današnjih slabih časov. —r.

Konj in njegova uporaba.

Konj spada k tistim živalim, ki jih je človek kot prve udomačil in uporabil.

V starih časih je služilo konjsko meso tudi kot hrana ljudem. Najvažnejši pomen konja pa je vendar njegova uporaba kot uprežna, jahalna in tovarna žival.

Konj je bil do iznajdbe železnice najvažnejše prometno sredstvo. Do tega časa se je vršil ves osebni in tovarni promet s konji, in ravno naša Slovenija je bila zveza med morjem in srednjo Evropo in skozi naše kraje so konji prevažali ogromne količine blaga.

Toda tudi vsa moderna prometna sredstva, kakor železnice, avtomobili in zrakoplovi ne morejo konja popolnoma nadomestiti. Mnogoštevilna so še dela, ki nam jih zamore opravljati le konj in katera ne more izvršiti nikakršen stroj.

Mirno se torej lahko reče, da so moderne iznajdbe sicer spremenile način uporabe konja, nikakor pa mu ne vzela pomena in važnosti za človeško gospodarstvo.

Ako vpoštevamo specialne razmere v Sloveniji, moramo priznati, da bi nam bilo brez konjske sile nemogoče spraviti les iz Gorenjskih gozdov in Kraških dolin do železnice, in vsak poznavalec naših gospodarskih prilik ve, da je les največji vir dohodkov za našo ožjo domovino.

Nemogoče bi nam bilo tudi obdelovanje naših njiv in travnikov v hribovitih legah brez konja.

Mnogim naselbinam v Sloveniji je še danes konj najvažnejše, da ne rečemo edino transportno sredstvo. Tozadevno omenimo le Loško dolino z mestih Lož, Stari trg, Snežnik itd. na Notranjskem, katerih promet s postaje Rakek se vrši le potom konjske vprege. Premislimo nadalje, da se v večini stranskih dolin naše Drave prevažajo ljudje in blago le s konjem. Tu omenimo Ribniško dolino z naselbinami Črna in Ribnica na Pohorju.

Enakih primerov imamo mnogo v Sloveniji. In tudi v slučaju, da bi se zgradile nekoč po vseh večjih dolinah železnice, ostanejo še vedno neštivilne stranske doline, za katere je in bo konj vedno edino prometno sredstvo in edina zveza z železnico.

Omenimo končno še veliko važnost konja v vojni. Mi vsi, ki smo na en ali drugi način preživeli vojno, vemo, kako velikega pomena je konj kot transportno sredstvo za topove, municijo in prehrano vojske. Tudi ta moment je za nas — kot obmejno pokrajino — posebnega pomena.

Mnogoštevilni so torej opravki, ki jih vrši konj v Sloveniji in je popolnoma razumljivo, da polagatno veliko važnost na vzrejo in odgojo te prekristne živali.

Različna, kakor so naloge konja, je tudi njegova zunanost in duševna zmožnost. Tako imamo toplokrvnega, lahkega, temperamentnega in mrzlokrvnega, težkega, fleg-

matičnega konja ter običajnega gospodarškega, ki je proizvod križanja prvih dveh vrst.

Toplokrvni konji se vzrejajo v okolici Št. Jerneja na Dolenjskem in okolici Ljutomer na Štajerskem. Toplokrvno kobilarno in sicer za konje dirkače ameriške pasme ima v velikim obsegu g. Rudolf pl. Warren-Lippitt, Turniš pri Ptujju; kobilarno za lipicansko pasmo pa ima gosp. Josip Lenarčič na Verdu pri Vrhniki.

Dobri, mrzlokrvni konji se vzgajajo v okolici Domžal ter sploh na Gorenjskem. Najdemo pa tudi po celi Sloveniji ljudi, ki se z ljubeznijo in razumevanjem pečajo s konjerejo.

Zelena koruza kot krma po zimi.

»Grazer Tagespost« z dne 11. t. m. poroča, da je bilo na kmetijski razstavi letošnjega jesenskega velesejma v Grazu videti tudi razstavljena koruzna stebila v orjaški višini 3½ do 4 m. Koruzo s to rekordno višino je razstavil predsednik štajerske kmetijske zbornice g. F. Handler, ki se že mnogo let bavi s pridelovanjem zelene koruze zgolj za okisanje in za pokladanje živini po zimi.

Omenjeni list poroča dalje:

Dosedanji uspehi tega v Ameriki že več desetletij znanega in v velikem obsegu preizkušenega pridelovanja in predelave koruze za okisanje (ansilaže) so tudi na Štajerskem zelo zadovoljive. Vsako okisanje in pohranitve za zimo se kuruza požanje v napol zrelem stanju, ko je zrno še mlečno. V tej dobi zrelosti vsebuje rastlina največ redilnih snovi, predvsem sladkorja. Koruzna stebila s storži in z listjem se na drobno sesekajo in se spravijo v posebne jame ali stolpe (silo) ter se nadalje postopa, kakor je bilo že večkrat popisano v »Kmetovalcu«.

Pripravljanje koruzne ansilaže (okisane koruze) je najlažji, najzanesljivejši in najizdatnejši način okisanja oz. konzerviranja zelenih krmil za zimsko dobo. Dobro pripravljena koruzna ansilaža ostane nepokvarjena tudi več let in je izborno krmilo, ki ohrani pri kravah tudi v zimski dobi mlečnost na enaki višini, kakor po leti in ki je vrhutega prikladno tudi za pitanje. To so letos pokazali neoporečni, znanstveni poizkusi avstrijske preizkusne postaje v Admontu.

Za napravo ansilaže se vporablja domače ali tuje vrste koruze. Zadnje, ki rastejo bujnejše in napravijo močnejša stebila in storže (konjski zob) so priporočljivejše, ker je množina njihovega zelenega pridelka višja. Povprečni pridelok zelene koruze za okisanje znaša na posestvu g. Handlerja 500 do 600 meterskih stotov na 1 ha. Krmilna oziroma redilna vrednost dobre koruzne ansilaže je enaka polovični vrednosti dobrega sena. Pridelok redilnih enot na 1 ha zelene turščice je torej ogromen.

Okisanje zelene koruze ima to veliko prednost, ker se lahko izvrši tudi v manj popolnih stolpih (tudi v lesenih) in jamah. Nevarnosti radi pokvarjenja skoraj ni nobene.

Sedanji narodno-gospodarski položaj kaže, da je iskati slovenskemu kmetu — ne oziraje se na gozdarstvo — najzanesljivejši in najizdatnejši vir dohodkov v živinoreji, predvsem v mlekarstvu in v sadjarstvu. Upi, ki smo jih stavili s tako gorečnostjo na hmelj so menda splavali za vedno po vodi.

Živinoreja oz. mlekarstvo pa se bo tudi pri nas znatno dvignilo in bo postalo dobičkanosnejše, ako se nam posreči tudi v naših malokmečkih razmerah, kakor je uspelo že na mnogih veleposestvih pripravljali stalno dobro, sočno in tečno krmo za zimo. To nam bo mogoče predvsem z uspešnim konserviranjem zelene krme. Fr. Wernig.

Denar.

g Uradni tečaji za september. Finančni minister je za september t. l. izdal tu navedene tečaje, po katerih se plačujejo tuje valute: 1 angleški funt 276 Din, 1 turška lira 247.50 Din, 1 napoleonidor 219 Din, 1 dolar 56.80 Din, 1 kanadski dolar 56.40 Din, 1 holandski goldinar 22.76 Din, 1 švedska krona 15.24 Din, 1 danska krona 15.21 Din, 1 norveška krona 14.78 Din, 1 nemška marka 13.50 Din, 1 švicarski frank 10.95 Din, 1 avstrijski šiling 8 Din, 1 madžarski pengő 9.90 Din, 1 španska peseta 9.59 Din, 1 belgijski belga 7.90 Din, 1 poljski zlot 6.35 Din, 1 italijanska lira 3.09 Din, 1 francoski frank 2.23 Din, 1 češka krona 1.685 Din, 1 grška drahma 0.74 Din, 1 bolgarski lev 0.41 Din, 1 romunski lej 0.35 Din. Na borzi v Curihu notira naš dinar stalno okrog 9.13 centimov.

g Češkoslovaška pripravlja zlato valuto. Iz Prage poročajo, da pripravlja finančni minister načrt zakona, s katerim bi češkoslovaška država prešla na zlato valuto. S tem hoče tudi ta država stopiti v krog okoliških držav, ki so že ustalile svojo valuto. Pogoji za to so dani v tem, da je češka krona že več let stalna in brez posebnih sprememb.

Cene.

g Ljubljanska blagovna borza. Razpoloženje na ljubljanski blagovni borzi je nekoliko slabše, ker vse čaka, da se cene ustalijo. Kupuje se le sproti za tekoče potrebe. Cene za žito pri vagonških dobavah za 100 kg za blago postavljeno na slovensko postajo so bile: Pšenica, 78/79 kg težka, baška 342 Din, za oktober 350 Din; sremska 337 Din, slavonska 334—338 Din; kuruza 240—245 Din. Moka »0« postavljena v Ljubljano, plačljiva po prejemu, po 490 Din. — Na trg prihaja tudi že fižol, kateremu so cene v zadnji dobi nekoliko narasle. Nakupne cene za ribničana in prepeličarja so že na 4 Din za kg, za mandalon na 3.50 Din. Za velike količine se plačujejo celo še višje cene. Kakovost letošnje pridelke je izvrstna, pa tudi množina ne zaostaja za lanskim pridelkom. — Krompir beli gorenjski po 1.25 Din.

g Svetovno tržišče žita. V zadnji dobi je na svetovnih tržiščih nastopilo malo nazadovanje cen žitu. Posebno ameriške cene so znatno popustile in temu gibanju so se pridružila tudi evropska tržišča. V Ameriki silijo z blagom na trg in posledica je nazadovanje cen. Tudi za kuruzo se je položaj znatno poslabšal in blago, ki prihaja sedaj v velikih množinah v promet, pritiska precej na cene. Tudi vesti iz Rusije, ki javljajo srednje dobro žitno letino, vplivajo precej na cene.

g Tržišče lesa. Cene lesa splošno padajo, ker vlada na italijanskem trgu v tem oziru precejšnje mrtvilo. Nekoliko večje povpraševanje je po drvih. Več zanimanja je za komisijko blago, kakor so trami, bukovina, paralelno rezana jelovina. Pojavilo se je tudi pomanjkanje zdravih testonov. Na Sušaku iščejo brzozjavne droge v večjih količinah. Tudi trami in tramiči se primerno plačujejo, toda le tako blago, ki ugaja inozemstvu glede mere.

g Tržišče z vinom. Kupčija z vinom se omejuje sedaj le na dnevne potrebe, kajti vse pričakuje novi pridelek. Edino po dalmatinskih vinih je nekoliko več povpraševanja. Po kakovosti se plačuje danes belo dalmatinsko vino po 50 do 54 Din, črno pa po 45 do 52 Din za grad po Malinganu. Trgatev v Dalmaciji se je že začela, in sicer v ugodnih razmerah. — V Banatu je po poročilih grodje lepo napredovalo. Pričakovati je, da bo v kratkem začelo povpraševanje po banaških vinih, ki najbrž ne bo združeno s padanjem cen. Danes so cene za belo vino: 9odstotno 4.25 Din, za 10odstotno 4.50 Din, za 11odstotno 5 Din. — V Sloveniji so cene vinu stalne, v splošnem pa je malo kupčije. Nov pridelek bo sicer bolj pičel, toda kakovostno obeta presežati vse zadnje letnike. — Na češkoslovaškem trgu so se v zadnji dobi pojavila v večji meri jugoslovanska vina. Ta uvoz je nastal vsled tega, ker je naše finančno ministrstvo odpravilo pristojbine pri izvozu vina, da bi s tem pomagalo jugoslovanskim vinom v Avstriji.

g Tržišče z jajci. Ob tem času je navadno kupčija z jajci mala, ker ni blaga. Tudi kakovost jajc ni sedaj najboljša. Cene so pa precej visoke in se plačuje komad po 1.20 do 1.30 Din. Inozemstvo malo povprašuje po tem blagu. Sedaj, ko je nastalo bolj hladno vreme, bo kupčija predvidoma oživila. Na trgih v naših mestih se plačujejo jajca komad po 1.50 Din.

g Položaj na hmeljskem trgu in cenitev hmeljske letine. Na Mali šmaren se je v Zatu vršil srednjeevropski hmeljarski kongres, ki je ugotovil letošnji pridelek. Po podatkih soditi je splošni svetovni pridelek manjši, nego ga nam navajajo trgovci in pivovarnarji, ki s svojimi podatki pritiskajo na hmeljske cene. Po zadnjih vesteh ne bo količina dobrega hmelja presežala potrebe pivovarn in se torej ni bati takih cen, ki bi ne poplačale hmeljskega truda. Vzlic temu dejstvu je zanimivo, da je letos hmeljska kupčija po vsej srednji Evropi zelo mrtva. Nakupovalci manj povprašujejo po blagu, pa tudi prodajalci ga ne ponujajo. V Savinjski dolini se ponuja za 1 kg hmelja 60—65 Din in le izjemoma do 70 Din. Kako se bo kupčija razvila

sedaj, ko je znana količina pridelka, bo jasno telkom prihodnjih štirinajst dni. Na vojvodinskem hmeljskem tržišču se je kupčija začela bolj razvijati in cene so zrastle od 50 na 60 Din.

g Tržišče s hmeljem. V Nürnbergu se vrši kupčija s hmeljem bolj v miru. Cene za balo od 50 kg so od 150—180 zlatih mark (40—48 Din za kg). Na tržnih dnevih se ga malo proda, ker je malo kupcev. Zatec na Češkem javlja, da je hmelj že obran in da se je kupčija začela polagoma razvijati. Nakupne cene so od 2000—2300 Kč za 50 kg ali 60—80 Din za kg v naši valuti. Produeenti-hmeljarji so dosedaj prodali do 40.000 stotov od 170.000 stotov, ki so bili cenjeni kot letošnji pridelek. — Zatec le malo označa cene. Mali hmeljarji prodajajo svoj pridelek prekupcem po cenah od 60—70 Din za kg. Vendar cena še ni ustaljena, ker pričakujejo hmeljarji porast cen.

Živina.

g Ljubljanski živinski sejem 7. t. m. Ta sejem je bil precej živahen in dobro obiskan. Nanj je bilo prignanih: 336 konj, 34 žrebet, 99 volov, 87 krav, 32 telet in 159 prašičev za rejo. Prodanih je bilo 48 konj, 16 žrebet, 57 volov, 43 krav, 21 telet in 74 prašičev. Povprečne cene za kg žive teže: voli prvovrstni 9 do 9.50 Din, drugovrstni 8 Din, tretjevrstni 7 Din; krave debele 5—6 Din, krave klobasarice 3—4 Din, teleta 13—14 Din. Prašiči so se prodajali po 200—400 Din komad. — Za izvoz se ni kupovalo. Cene goveji živini kažejo k nazadovanju.

g Prašičji sejem v Mariboru 16. t. m. Na ta sejem je bilo prignanih 417 prašičev razne starosti, ki so se prodajali po kosu po teh-le cenah: prašički stari 5—6 tednov po 80—125 Din, 7—9 tednov po 150 do 180 Din, 3—4 mesece po 320—400 Din, 5—7 mesecev 420—450 Din, 8—10 mesecev 500—600 Din, 1 leto stari 1000—1100 Din; za kg žive vage se je plačevalo 10 do 11.50 Din, mrtve vage po 15—17 Din. Kupčija je bila precej živahna. Prodanih je bilo 234 komadov.

g Dunajski prašičji sejem 13. t. m. Prišlo je na trg 13.106 komadov, izmed katerih 3702 iz Jugoslavije. Cene pitanim prašičem so vzlic večjemu povpraševanju ostale nespremenjene, cene mesnim svinjam pa so se podražile za 5—10 grošev pri kg (40—80 para). Za kg žive teže se je plačevalo: pitane prašiče I 2.30—2.35 šilinga (18.40—18.80 Din), angleške križane 2.05—2.40 šil. (16.40—19.20 Din), kmet-ske 2.10—2.35 šil. (16.80—18.80 Din), mesne 2—2.65 šil. (16—21.20 Din).

Letina.

g Stanje vinogradov v Sloveniji. Skoraj iz cele Slovenije se vesti o stanju trte glasijo enako: Vinska trta se je lepo razvila, vinogradi so temnozeleni, peronosporre ni bilo letos, oidija tudi le malo, grozdi je splošno lepo, toda — malo ga je. Če bo vreme ugodno še do konca septembra, je pričakovati prav dobro vinsko kapljico, ki bo pa še toliko več vredna, ker je bo

malo. Grozdi so zdravi in dobro razviti ter pri nekaterih zgodnih vrstah skoro zreli. Toča je letos primeroma malo vinogradov poškodovala, in kjer je nastopila, se je grozdje po njej že skoro popravilo. Tudi cene obetajo biti ugodne, ker nimamo doma nikakih starih zalog več. Tudi za izvoz v Avstrijo in Češkoslovaško obstojajo že danes dobri izgledi, kajti tako v Avstriji kakor tudi v Češkoslovaški se pričakuje slaba letina vina, četudi obeta kakovostno biti izvrstna. Velik pogrešek naših malih vinogradnikov pa obstoja v grdi navadi, da grozdje prezgodaj potrgajo.

g Svetovna letina. Po zadnjem poročilu mednarodnega zavoda za kmetijstvo v Rimu se cení, da bo v tekočem poletju svetovni pridelek pšenice za 0.4 odstotka, rži za 18.3 odst., ječmena 3.5 odst., ovsu za 3.40 odst. večji od lanskega poletja. Primerjan s povprečnim pridelkom prejšnjih petih let (1921—1925) bo pa pri pšenici večji za 4.2 odst., pri rži za 5.2 odst., pri ječmenu za 10 odst., pri ovsu pa za 2.1 odst. manjši. Tudi vesti o stanju koruze iz evropskih dežel so že dovolj zadovoljive. V splošnem se torej pričakuje nekoliko boljša letina kot lani na žitih, medtem ko bo pri koruzi nekoliko slabejša.

g Žetev v naši državi. Letošnja žetev žita je po poročilu kmetijskega ministra sicer precej slabše izpadla, nego v minulemu letu, vendar zaradi tega ni nevarnosti, da bi z domačim izdelkom ne krili potrebe za prehrano prebivalstva. Nasprotno bo ostalo še okrog 20.000 vagonov pšenice za izvoz. Slabo izgleda pač koruza, ki je vsled suše močno trpela in ker je njena potreba v državi znatna, jo bo najbrž treba še nekaj uvoziti. Vzlic temu ne misli minister podzvzeti korakov, da bi se prepovedal izvoz žita iz države, oziroma, kakor so nekateri krogi želeli, predlagati ukinjenja carine na pšenico in koruzo. Za sedaj se izvoz žita, posebno pšenice, ne izplača, ker so cene na inozemskih tržiščih nižje nego pri nas. Ker se pa domači konzum vzdržuje večjih nakupov, je pričakovati znižanja cen.

g Letina v Sloveniji. V splošnem se cení žitna letina v Sloveniji kot srednje dobra, dasi je spomladi kazala na prav dobro do izvrstno. Pšenica je precej dobro odrezala, rž v splošnem slabo, ječmen in oves pa dobro. Uvozilo se bo žita iz drugih pokrajin naše države od 2000—3000 vagonov, kakor v normalnih letih. Fižol je precej dobro uspel in so mu vsled pomatnjevanja v drugih pokrajinah naše države cene precej visoke. Sena ima Slovenija dovolj, otava pa se je večinoma slabo obnesla, vsled tega je pričakovati, da bodo cene senu spomladi narasle. Že danes se gibljejo cene za sladko seno okrog 75 Din za 100 kg. Vojaška uprava pa ponuja zanj le po 40 Din.

Razno.

g Nekoliko statistike o hmelju. V zadnjih letih je bilo v maribor. oblasti hmeljske površine: Leta 1925. 750 hektarov, leta 1926 1012 hektarov in leta 1927 1881 hektarov. Letos je največ s hmeljem zasejanih njiv v celjskem okraju (1338 ha), po-

tem v slovenjgraškem (147 ha; nato sledi prevaljski (132 ha), gornjegrajski (115 ha) in Maribor desni breg (64 ha). Drugi okraji imajo le manjše površine. V ljubljanski oblasti se cení površina hmeljnikov na okroglo 500 ha. Pridelek od hektarja je bil v letu 1925 okrog 7.6 met. centov, 1926. 1. okrog 6.9 q. — Letošnje leto je golding nastavil manj cvetja kot v minulemu letu, vsled tega bo pridelek nižji, pri starem hmelju morda 5 q na ha, pri novem pa okrog 1.20 q. Novi nasadi so se skoraj povsod dobro razvili, kar je razumljivo, ker je bilo vreme vsestransko ugodno. Žal se vidi med mladimi nasadi še dosti vmesnih sadežev kakor koruze, pese, fižola in dr., kar zelo škoduje mlademu hmelju.

g Razglas mariborskega velikega župana. Ministrstvo poljoprivrede i voda je odredilo jesenske tečaje v smislu zakona o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva in je dalo v ta namen potrebna sredstva na razpolago. Jesenski poučni tečaji se bodo vršili od 3. do 6. oktobra 1927 pri državnih loznih in sadnih nasadnikih v 1. Pekrah, p. Limbuš pri Mariboru in 2. Kapeli, p. Slatina Radenci.

Vsak udeleženec tečaja dobi prosto prenočišče in dnevno 10.— Din kot prispevek za prehrano. Razen tega dobe ob koncu tečaja odlični tečajniki nagrado obstoječo v orodju. Tečaji so namenjeni v prvi vrsti kmetiskim in viničarskim mladeničem, pa tudi drugim, ki se hočejo vdeležiti tečajev na lastne stroške.

Kdor se želi katerega navedenih tečajev vdeležiti, se mora čimprej, najpozneje pa do 28. septembra 1927 ustno ali pisмено prijaviti pri upravniku rasadnika, kjer želi tečaj obiskovati.

Semnji.

od 26. sept. do 8. oktobra.

Na Kranjskem. Črnomelj (27. sept.), Metlika (4. oktobra), Mengeš (29. sept.), Motnik (5. okt.), Trava (27. sept.), Zdenška vas (5. okt.), Selca (4. okt.), Škofja Loka (29. sept.), Tržič (8. okt.), Bučka (26. sept.), Drnovo (29. sept.), Kostanjevica (3. okt.), Št. Rupert (3. okt.), Tržišče nad Mokronogom (5. okt.), Litijska (3. okt.), Podbukovje (27. sept.), Višnja gora (26. sept. Borovnica (27. sept.) Grosuplje (29. sept.), Horjul (4. okt.), Ljubljana (5. okt.), Gorenji Logatec (3. okt.), Nova vas na Blokah (29. sept.), Rovte (29. sept.), Begunje (8. okt.), Mirna peč (29. sept.), Toplice pri Novem mestu (6. okt.), Jesenice na Gorenjskem (3. okt.), Kranjska gora (8. okt.), Lesce (29. sept.).

Na Štajerskem. Sv. Urban nad Ptujem (27. sept.), Sv. Barbara (29. sept.), Sv. Lovrenc nad Ptujem (29. sept.), Marenberg (29. sept.), Cmurek (29. sept.), Šoštanj (29. sept.), Veržej (29. sept.), Pilštanj (29. sept.), Konjice (8. okt.), Dol pri Hrastniku (3. okt.), Podčetrtek (1. okt.), Sv. Lovrenc v Slov. goricah (1. okt.), Kostrivnica (1. okt.), Jarenina (2. okt.), Slovenjgradec (3. okt.), Sv. Urban (3. okt.), Slivnica pri Celju (3. okt.), Ponikva (5. okt.), Poljčane (8. okt.), Zalec (4. okt.), Pišece (6. okt.). — Za morebitne pomote ali izpremembe uredništvo ne prevzema odgovornosti.

Radovan Hrastov:

Kadar ajda zori.

Nad Šmarno goro vstaja dan. Počasí, skoraj nevidno se dviga zastor noči, neslišno se budi dolina ob Savi in vsenaokoli po ljubljanskem polju. V jutranjo zoro se odgrne Rožnik in griči ob njem do Šent Vida in dalje v gorenjsko stran.

Megleno je jutro v dolini, vrhovi ob njej pa vstajajo, vstajajo...

O jutra jesenska, kadar ajda zori!

I.

Spem pod hišami v polje in dalje ob Savi mimo Savelj in Kleč do Broda in tam čez most. Rosa je po potih in po ozarah, koder vodi steza med njivami in travniki, prijetno dehti in bujno raste ajda vseh barv, rdeča, bela, siva. Vse povsod je mir, mir, mir... Le Sava šumi, tako prijetno šumi in poje svojo večno lepo pesem, da bi legel ob njej in bi jo poslušal vseudinj in bi pel ž njo vred... Slavo Stvarniku, ki nam je dal oči in ušesa in um, da moremo umeti vse to!

Ali smo mu hvaležni za to? Ali vemo, ali čutimo, ali slišimo, ali vidimo vse to? Ne vsil O, ne vsil! Veliko jih je, ki imajo oči, da gledajo z ugodjem in naslado vso nesramnost današnjih dni — lepote prirode ne vidijo! Veliko jih je, ki imajo ušesa, da skrivoma in hoté poslušajo besede umazanih ust in gnusno pesem iz njih — večno lepe pesmi narave ne slišijo! Veliko jih je, ki imajo um, da ž njim ustvarjajo vse mogoče stvari — nočejo pa umeti Stvaritelja, ki nam je tisto dal, česar ne more dati človeški duh!

Zakaj tako? Zakaj sebi v škodo pojemo nesramne pesmi, zakaj gledamo grehu v oči in nas ni sram, zakaj um in prosto voljo rabimo v namene, ki niso koristni telesom našim dušam? Mar zato, ker mislimo na moderno junaštvo? Mar zato, ker mislimo, da je katekizem samo za otroke? Mar morda zato, ker ne vemo, da je to slabo in ni prav?

Niž zato! Samo zato, ker smo hlapci! Ne toliko sebi in svojemu telesu, kakor vsem tistim, ki so z nami in okoli nas in so javno mnenje! Mar ni res? O je! Preveč je res! Pa se kljub temu trkamo na prsa in nas ni sram svoje lastne laži, da smo svobodni ljudje. Delamo pa marsikaj ne iz lastne volje in lastnega dobrega, ampak zato, ker delajo tako in tisto tudi — drugi. Ali ni potem to hlapčevstvo?

Po polju pa ajda cvete in dehti in zori in je lepo, lepo...

In bistra Sava svojo pesem poje in šumi, šumi...

O naše oči in ušesa in um!

II.

Grem po hosti, po šodrastih tleh, mimo velikih borovcev, nizkih jelš in vrbovih grmov, potem po lipovem gozdu v pokošene travnike. Prijetno drobí rosa z drevja in pada kaplja za kapljo vsepovsod za mokra tla. Megla je gosta in skoraj reže v obraz. In nje ven se čuje od nekod brušenje kos in razgovor koscev, ki pozno otavo kose. Ob poti so njive zelene koruze, steblovje krompirja, ki suho in sivo visí v razore njiv, njive mladega zelja, ki noče v glave in ga gosence žro. Videl sem njivo zelja brez vsakega perja, le žile štrle vse od gosele obrane pusto in žalostno v zrak.

O zemlja našega kmeta, kako si bridkat
Za potne srage in znoj in krvavo-trde žulje ce-
lega leta včasih nisi sadu v plačilo ne daš!
Morje zdihlajev in bridkih tožba gre vate iz
lačnih ust, ki iščejo v tebi kruha, kruha...
vsaj trdega, ovsenega kruha! Pa časih tudi te-
ga ni. Kruta si, pa kaj moreš zato! Svoje za-
hlevaš in iščeš in hočeš, kakor bi rad svoje
človek, ki se v potu svojega obraza muči s te-
boj in pošilja vse leto prošnje molitve v nebo,
da bi blagoslova dalo in bi se napolnile kašče
shrambe in svislil! Pa pride časih strašna po-
vodenj in spet toča in še suša in še kaj — in
v potokih lijo solze iz strh duš...

Ne samo lepota in kras, tudi bridkost veje
iz polj, kadar ajda zori!

Zrna.

Fantov pet — šest deklet —
pa je žegnanje pri fari.
Kaj boš storil, oče stari?
Dinarja sta dva — v omari?

Tudi povodeno vino
se zazdi pijancu fino.

Kdor lasti si tuje njive,
pride še ob lastne grive.

Pokopal je že žene tri,
pa še jih pet za njim leti.

Kmetovalci! Gospodarji!

Slamoreznice, mline za sadje,
reporeznice, posnemalnice za
mleko, kotle za žganje

dobite najboljše in najcenejše
pri znani domači narodni tvrdki

FR. STUPICA, LJUBLJANA.

Glavni dobitnik državne razredne loterije

je zadel kupec srečke 12.950
pri

Komercialni banki d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta.

Srečke

za 4. razred 14. kola na razpolago.

Priporočljiv najboljši nakup pri

„ČEŠNIKU“

Ljubljana, Lingarjeva ulica

Posteljne garniture od Din 300 naprej. Preproge,
zavese, odeje, lastni izdelek od Din 160 naprej.
Porhataste rjuhe 200, 220, 230 cm dolge. Ogrinjalko,
kocke, pletl. Velour, pliš, žamet za plašče. Ograki
koci, zeleni, modri, rudeči, konjski koci, plahte.

Perje od Din 45 — naprej.

Meh za smeh.

Vedno pripravljen. Janezek je šel k
sosedovim v vas in za malico mu je go-
spodinja dala kos kruha, ki je bil nama-
zan z maslom. »Hvala lepa,« je dejal
Janezek. — »Tako je prav,« je rekla go-
spodinja, »jaz rada slišim, ako majhni
fantiči rečejo hvala lepa.« Janezek se je
namuznil ter odvrnil: »Če bi radi slišali,
da bi še enkrat rekel, pa mi kruh še z
marmelado namažite.«

★

Iz dežja pod kap. Bili so na letovišču
v hotelu. Ker je bil vroč in soparen dan,
se je dete, ki so je imeli seboj, na vso
moč drlo. »Pst. Pst. Boš videla, da se
bodo hotelski gostje pritožili,« je rekel
oče otroka, »vzel ga bom v naročje ter
mu prepeval, dokler ne bo zaspal.« —
Prišel je peti, toda kmalu je nekdo po-
trkal na vrata ter rekel: »V sosednji sobi
leži bolna gospa in če vam je vseeno, bi
ona rajši, da bi otrok vpil, kot pa da bi
mu peli.«

★

Završnik je prišel pozno od neke seje.
Žena je čakala, dokler se ni v posteljo zba-
sal. Potem je pa pričela. Završnik jo je ne-
kaj časa poslušal, nato se pa obrnil v po-
stelji ter rekel mirno: »Najgrše na svetu
je, ako čez koga zabavljamo za njegovim
hrbtom.«

★

Neozdravljiv. »Dajte se elektrizirati,
potem bo vaš revmatizem gotovo izginil,« je
dejel zdravnik Majčniku.

»Kaj bo ona elektrika,« je odvrnil Maj-
čnik, »lani je vendar strela udarila vame,
pa še ni nič izdalo.«

★

Francek ni nič kaj rad molil in vedno
so ga morali starši opominjati, da je tudi
po jedi molil. Nekoč pa je šel z materjo v
mesto in tam sta šla v gostilno na obed. Ko
sta povžila, mu je mati rekla: »Toda Fran-
cek, ali ne boš nič molil?« Francek pa se je
odrezal: »Čemu pa, saj danes plačamo.«

Berač: »Prosim, ako imate kak kos str-
gane obleke?«

Zupan: »Ne, nimam, toda vprašajte po-
jutranjem, jutri zvečer imamo občinsko
sejo.«

★

V norišnici. »Radi česa pa je oni revež
na št. 23 znorel?«

Ravnatelj: »Radi nesrečne ljubezni.«
Obisk: »In oni na št. 24?« Ravnatelj: »Radi
srečne ljubezni. Ta je namreč ono dekle po-
ročil, katera je onemu na št. 23 dala koša-
rico.«

★

Priporočljivo. Najemnik: »In kakšne
prednosti ima še to stanovanje?« Gospodar:
»O prav mnogo. Med drugim je nekdo, ki
je tu notri stanoval, nekoč zadel glavni do-
bitek v loteriji.«

V VSAKO HISO „DOMOLJUBA“

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za
enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo
samo polovico, ako kupujejo kmetijske po-
trebščine ali prodajajo svoje pridelke ali
iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov
ali vajencev in narobe.

Čevljarstva vajenca

ki ima posebno veselje
do čevljarstva in se je
mogoče že učil in bil
odpuščen z upraviče-
nim vzrokom, sprejme
tako IVAN JAMAR,
čevljar, Bled.

Kovaški učenc

se takoj sprejme. -
Naslov pove uprava
Domoljuba pod 7381.

Kuharica, katera zna
srednje-me-
ščansko kuhati in je
vajena vseh drugih
hišnih del, se sprejme
tako. Prednost imajo
dekleta iz poštenih
kmetijskih hiš. Ponudbe
na Marija Krivec, trgo-
vina, Krško ob Savl.

Učenca za orglarstvo
sprejme FR.
JENKO - izdelovatelj
orgel in hamonijev -
Št. Vid nad Ljubljano.

Hlapec, priden in
pošten, vajen
vsoga poljskega in hiš-
nega dela, se sprejme
tako. — Ponudbe na
upravo Domoljuba pod
šifro „Hlapec 7377“.

Vajenec se sprejme.

Valjčni mlin - Pod-
brezje, Gorenjsko.

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švit.

„Dubied“ stroji ter kolesa
za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca

Gritzner, Adler

Najnižje cenel. Tudi na obrokel

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.
Pouk v vezenju brezplačno.
Večletna garancija.

Zdravje je največje bogastvo!

Kdor je malokrvnat kdor je bled! Kdor ima slabe živce! in vled tega pomanj-
kanje spanja in pogosti glavobol. Kdor nima teka! Kdor boleha na pljučih! Kdor
je malaričen! Kdor bo „ENERGIN“: šeleznato kina vino. Slabi nerazviti otroci
lahko na želodcu, najpije „ENERGIN“ z uporabo „Energinase“ šeleznatega kina
vina prav gotovo dobe zdravo in rdečo barvo, pridobiti bodo na teži telesa in
postali odporni proti vsem boleznim.

Naslov za pošiljna naročila: Laboratorij „ALGA“, Sušak 12.

8 pošiljnih vred 3 velike steklenice za 128 Din, 6 velikih steklenice za 246 Din in
1 mala za 100. — V ceni je računana poštnina, zaboj in zavojnina.

Javna zahvala.

P. n. Laboratorij „ALGA“, Sušak 12.

Naslanjam Vam tem potom, da sam zadovoljna z vsehobom, ker sem
v tem kratkem času mnogo zboljšala na svojem telesu in sicer z
„ENERGINOM“ šeleznatim kina-vinom. Dobila sem izobren tek; pošutim
se popolnoma dobro. Pošljite mi še 6 steklenic za moje prijateljice.

Gruda, 14. septembra 1926.

Špoštovanjem MABA SMYŠLJAN.